

Szerkesztőség:

II-ik kerület 460. házszám
 hová a lap szellemi részét
 illető közlemények küldendők.

Kéziratok vissza nem
 adatnak.

ABONY

Kiadóhivatal:

SZERDAHELYI JÁNOS
 könyvnyomdája, hová az
 előfizetési pénzek, a hirde-
 tések és ezeknek díjai, va-
 lamint a felszólamlások küldendők.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva és vidékre küldve egész évre 8 korona, fél évre 4 korona, negyed évre 2 korona. Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:
 TEMESKÖZY GERZSON.

Főmunkatársak:
 VEVERÁN ISTVÁN. VÉLI MIKSA.
 Kiadótulajdonos: SZERDAHELYI JÁNOS.

Hirdetmények,

nyiltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a kiadóhivatalhoz küldendők. Nyilttér sora 1 korona.

Népnevelés.

Előszó az abonyi róm. kath. elemi népiskola 1900—1901. tanévi értesítőjéből. Írta: Léva Mihály esperes plebános egyh. ker. tanielőgyelős.

Az emberiség épp úgy, mint az egyes ember, nem tud meglenni bizonyos eszmék, bizonyos törekvések nélkül. Minden időben és minden nép történetében azt látjuk, hogy törekvéseinek megfelelőleg alakította a maga eszményeit, melyekért — fáradságot nem ismerve — nemzedékeken át rajongott, küzdött. Talán soha sem volt az emberiségnek annyiféle eszménye, mint most a 20-ik század küszöbén. Talán a hamis eszmények, a kevésbé önzetlen törekvések soha sem szorították úgy háttérbe az emberiség közös javára és boldogítására irányuló munkalkodást, mint a mi napjainkban, amikor minden ember külön-külön oltárt emel hamis bálványainak. A féktelen önzés megvesztegette az emberek gondolkodását s e minden áron érvényesülni akaró felületesség, sokszor lelkiismeretlenség, kelepczébe csalogatja a hiszékenységet.

Elcsügged az ember ennek láttára s fázékony szívvel húzódik félre onnan, ahol az emberiség közös boldogulásán oly kevés önzetlen ember munkálkodik. Ilyen körül-

mények között kétszeresen nagy szükség van arra, hogy a hamis eszmények háttérbe szoruljanak és a nemes törekvések szeretete fokozódjék a szivekben. Ilyen időkben nem szabad tétlenül nézni azokat a milliókat, kik az emberiség zömét alkotják s kiknek lelkületét leghamarabb megmételyezhetik a galád célokat hajszoló ámitók. A népről szólok, a nép nagy érdekeit tartom szem előtt, midőn a népnevelést olyan tényezőül említem fel, a mely hathatósan vértézheti népünk lelkét ily nemtelen törekvések ellen.

A jó népnevelés fegyvere az eszményiségnek, föltétele az emberiség valódi haladásának. Mig a fegyveres béke nyögében roskadozó nemzetek fejei így szólnak, adjatok nekem katonát, hogy megvédjem a hazát; addig én azt merem hangoztatni, hogy adjatok nekem jó népnevelőket és megmentem az emberiséget.

Igen, mert a jó népnevelő minden nemes eszménynek a magvát hintegeti el a gyermeki szivben s a fejlődő elme ismereteinek világát megfelelő összhangba igyekszik hozni a nemesért dobbanó sziv érzéssel. Már pedig az elmének és szivnek ily összhangzó képzése által erősödhetnek meg

az emberek a valódi eszmények szeretetében s a szeplőtelen eszmények tisztelte egyesítheti a nemzeteket legszorosabban egymással.

Bár csak eme rövid elnevezés gondolatokat keltene az olvasóban és megérelné lelkében azt a meggyőződést, hogy a népnevelés minden törekvés között a legelső köze teendő, hogy a népnevelő magasztos munkája a legnagyobb becsülésre méltó; hogy a népnevelőt ebbeli igyekezetében istápolni szent kötelessége mindenkinek akinek erre valamelyes alkalma nyílik.

Népnevelők, lángoljon szivetekben magasztos hivatástok szeretete! Szülők, legyetek munkatársai a tanítóknak gyermekeitek nevelésében! Ápoljátok lelkükben minden jónak a magvát, amit tanítói hintegettek abba; akkor nevelt emberek válnak gyermekeitekből, akkor mindnyájunk közös atyjának, az Istennek családjában méltó helyet foglalnak el egykor a ti gyermekeitek is.

Isten, áldd meg a népnevelőket, tedd gyümölcsössé a népnevelést!

TÁRCZA.

Visszapillantás.

Zombory Gyulától.

Lelkem belefáradt a nagy küzdelembe,
 Csüggedez, akár egy szárnyavesztett madár,
 S a hogy kóbor szellem ósdi vén mesékben
 Régi világához vissza-vissza jár,
 Vissza száll a múltnak letarolt kertjébe
 Hervatag virágnak gyűjti szirmait,
 Illattalan mindje s régi ékeiknek
 Hába kutatja tarka színeit.

Minden egyes emlék fellobban előtte,
 A hogy a lidérc fény egyet villanik.
 Kapva kapna rajta, oh! ha újra egne!
 Újra átélhetné üdvét bájjait . . .
 A sivár jelennek nyomasztó ködében,
 Mint üdülne újra a kihalt remény.
 Lenne cél előtte, biztatás, ígéret
 Nem lenne oly fáradt, oly unott szegény!

Láttam gyermekévem napderűs világát,
 Játszi kedvtelésnek ezer csinyeit . . .
 Fejlő ifjú kornak égi szép virágát,
 Deli bábként szálló tünde álmait.
 Törni szépre, jóra s hogyha úthoz értünk.
 Letünk megfelelni, ki hozzánk simul
 S úgy tekintni vissza boldog öntudattal
 Az elért jövőnek fenyves ormirul.

Megjelent előttem küzdőterem a férfi . . .
 Tett-rő kitaras, mint két symbolum

Homlokára vésvék, melyen már időnként
 A kétkezdés árnya lopva elvonul.
 Bizva önmagában, nincs mi állja útját,
 Hosszú éjszakákon munka közt viraszt.
 „Még jöhet, mi nem volt“, szól egy hang szivében
 S bár lazult hitében, nem hallat panaszt.

S most, mikor a lélek szárnytalan madárként
 Immár nem törekszik, nem hisz, nem remél . . .
 Megesalatva annyi édes, boldog álma:
 Csoda-e, hogy lankadt s hogy a multnak él?
 Visszaszál a régi álmatag időkbe,
 Hervatag virágnak gyűjti szirmait
 Illatát nem érzi s tépett ékeiknek
 Nem találja többé tarka színeit.

Az első lépés.

Asszonyokról folyt a tereferé. Mindenkinek
 volt egy-egy vig kalandja. Mindegyik don Juan
 vért érzett magában. S dehog is maradt volna
 adós a maga történetével. Csak Kenézi maradt
 szótlán. Közönyösen hallgatta a háriádat. Ajkai
 körül gunyos, fölényes mosoly játszadozott. Evvel
 honorálta a mesés esábitási történeteket.

Pedig ő beszélhetett volna. Többet mint
 valamennyien. Az a hír járt fölére, hogy vesze-
 delmes nőcsábító. A férfiak rettegtek tőle. A
 lányok gyűlölték. Az asszonyoknak állítólag dé-
 delgetett kegyenceze volt. Állítólag. Mert belőle
 sohase lehetett egy szót kivenni. Meg volt benne
 az igazi asszonybolondító főjellemvonása. Tudott
 hallgatni. Győzelmeiről sohasem beszélt. Még
 legmeghitebb barátai előtt sem. S kézzel-lábbal
 titakozott a don Juan titulus ellen. Arról lehetett

csak következtetni, hogy udvarol egy asszonynak,
 hogy gyakrabban lehetett együtt látni őket, meg
 hogy fölalta az asszonynak a bundikáját.

A vig ezimborák nyaggatták is egyre-másra,
 hogy beszélje el ő is élményeit. Kenézi hidegen
 felelt:

Hagyjatok békével. Nem igaz. Semmi sem
 igaz. Mese az csak, hogy nekem veszedelmes
 szerencsém van az asszonyoknál. Tévhit, melyet
 hiába erőlködöm eloszlatni. Becsületszavamra
 mondhatom, hogy roppant szerencsétlen vagyok
 a szerelemben.

Senki sem akart neki hinni. S csak tovább
 nógattak, hogy beszélje el kalandjait. Kenézinék
 fejébe szállt a bor, s végre is engedett a
 kérésnek.

Jól van tehát. Halljátok. Az eléb mondtam,
 hogy borzasztó szerencsétlenség üldöz. Igazat
 mondtam. Ime elmondom nektek, hogyan tettem
 meg az első lépést. S ti is igazat adtok majd
 nekem, hogy szörnyű pechem van. Mindnyájan ki-
 váncsian lesték a szót, hogy miben is állhat en-
 nek a veszedelmes nőhódítóknak a szerencsét-
 lensége.

Gyönyörű szép budapesti nyári este volt, —
 kezdte Kenézi elbeszélését. Ti már bizonyára
 sokat hallottatok, meg olvastatok a velencei, a
 nápolyi estéről. A budapesti estét még nem éne-
 kelte meg költő. Novellairó se írta le még a báját.
 Pedig mondhatom hogy érdemes lett volna. Ez a
 mi Dunapartunk nyáron van olyan szép mint
 Nápoly csodás panorámája. Van olyan poetikus,
 mint a lagunák városa. Vagy lehet e költőiesebb
 képet elgondolni, mint mikor a hold a sok ezer
 csillogó lámpa fényével együtt a Duna hullámai-

Küzdelem a polgári iskoláért.

Csaknem hihetetlenül hangzik és mégis igaz, hogy városunk bizonyos társadalmi osztálya, amelytől mindenki joggal a kulturális előhaladás támogatását várhatná, ellenzi a polgári iskola felállítását. Nem kell újjal rámutatnunk azokra, akik az egész város közönségének 30 év óta megvalósítandó törekvéseivel ellentétbe helyezkedtek, hisz' szelvény-hosszában hirdetett nézeteik, beszédek és általában ez ügyben való szereplésük úgy is ismertté tette őket, de azt már most is nyíltan kimondhatjuk, hogy hiába vállalkoztak a kerékkötő szerepére, a nemes törekvés örvendetesen közeledik a megvalósuláshoz s nincs már olyan izetlen akadékoskodás, ami visszatarthatná.

Azoknak az uraknak ellenkezése azonban azt a színezetet viseli magán, hogy vagy nincsenek tisztában azzal, hogy mily óriási előnyökkel fog járni a városra nézve a polgári iskola létesítése, vagy egyszerűen mivel ők már nem veszik hasznát a társadalomban elfoglalt mai helyzetüknél fogva, hát saját privát egyéni érdekeiket tartva szem előtt, féltve szorongatják kezeiket zsebjeikre, mert hátha a községi pótdó egy-két százalékos emelkedése lesz a dologból.

Pedig onnét várjuk az áldozatokat köznevelésünk oltárára, a honnét már telhet, de az is igaz, hogy kevesen méltányolják már Széchényi grófnak igaz mondását, hogy akinek a haza legtöbbet adott, attól vár joggal legtöbb áldozatot.

Azonban hála istennek oly kedvezően állunk az anyagiak terén, hogy nem lesz szükségünk ezeknek az önzetlen kebleknek pótdójára.

Annai tőkével rendelkezik a polgári

iskola alapja, hogy annak felállítása miatt a községi pótdó előreláthatólag egy fillérrel sem fog emelkedni s azt hisszük, hogy ha oly jó akarattal találkozunk ügyünk a kormány köröknél, mint a melyet joggal várhatunk, a miben bizunk, akkor már szeptemberben a polgári iskola első osztálya meg fog nyílni s ez lesz legmértőbb jutalma annak a törekvésnek, amit városunk közönségének érdekében, mint a közvélemény organuma, kifejtettünk.

Közgyűlés.

Gyéren látogatott közgyűlést tartott városunk képviselő testülete f. hó 4-én, mi ily szorgos gazdasági munka időben nem is esuda.

Elnök a gyűlést megnyitja, első sorban Máthé József I. jegyző referált a múlt közgyűlés határozatairól.

Tudomásul vétetett.

Pap Péter bemutatja Bálint János új segédjegyző képesítő oklevelét.

Tudomásul vétetik.

Pap Péter előterjeszti 10 tag kérvényét a polgári iskola létesítése tárgyában közgyűlés összehívására. Felolvassa e tárgyban a múlt hó 26-án tartott népgyűlés jegyzőkönyvét.

Először ft. Lévay Mihály esperes plebános állott föl szólásra; mint a népgyűlés szószólója, kötelességének tartja ezt az eszmét felkarolni, mint a melynek létesítése a köznevelődésnek és közérkölésnek hatalmas tényezője, előmozdítója. Szép szavakkal méltányolja és eseteli a polgári iskola felállításának kihatását közéletünkre, anyagi és erkölcsi fejlődésünkre, szívesen vállalkozott az e tárgyban tartott népgyűlés által elfogadott memorandum átnyújtására, melynek tartalma megegyez az ő nézeteivel s a melyet le tesz a közgyűlés asztalára.

Pap Péter felolvassa a népgyűlés megbízásából Dr. Hirn Márton által szerkesztett memorandumot, melyet múlt számunkban teljes szövegében közöltünk.

Majd ft. Lévay Mihály esperes plebános újból kijelenti, hogy neki e mellett az eszme mellett harcolnia kell, küzdeni a megvalósítása mellett, újból lángoló, érzelme — teljes szavakkal ajánlja azt a képviselő testület figyelmébe, jó akaratába.

Lehetetlen azonban, hogy midőn a polgári

az érzést sohasem fogjuk egymással közölni.

A leány felrezenve elmélázásából hirtelen megragadta a karomat.

Gyerünk vissza. Nem fogják tudni, hová lettünk. S még aggódni fognak miattunk.

Visszafordultunk. Egyőnk sem szólt egy szót sem. Mind a kettőnkön valami restelkedés vett erőt. Szabadulni akartunk egymástól. Én alig vártam hogy a leány kíséretében vissza kerüljünk. Gyorsan elbucúztam s önmagamra dühösen, restelve gyávaságomat, az eljátszott boldogság marcangoló tudatában kóboroltam az utcákon, magam sem tudom, meddig.

Azután nem találkoztam négy évig a lányommal. Egy balatonparti fürdőben találkoztam újra vele. Akkor már asszony volt. Szép viruló asszony. Olyan kíváncsi, olyan üde, mint az érett szőlőfürt. Megismert. Meg is szólított. S azután jó barátok lettünk. Sokszor voltunk együtt.

Egyszer egyedül sétálgattunk a Balaton partján. Néztük mindketten a csillogó víztükröt.

Emlékszik ön még utolsó találkozásunkra Budapesten a Dunaparton? Kérdé suttozó hangon. Nem folytathatók mi az akkor megkezdett regényt, feleltem bátoritanul.

Nem, nem. Most már késő . . . Akkor nagyon szerettem önt. Vártam önre. Mindig reméltem, hogy egyszer csak eljön. De ön nem mutatkozott. Aztán férjhez mentem. Nem szívesen. Csak a szülei parancsnak engedve. Később megszerettem az uramat. Nagyon derék ember. S engem a tenyerén hordoz . . . Most pedig Isten önnel!

Elsietett. Akkor tudtam meg, hogy már az első lépést is elhibáztam az életben. Azt a lépést, melyet pótolni nem lehet soha.

iskola felállításán fáradozunk, hogy elfeledkezzünk annak fundamentomáról, a népiskolák szaporításáról, melyekre égető szükségünk van különösen a tanyai részeken, a honnét télben, fagyban, sárban, zivataros időkben nagy fáradtsággal vánszorgnak be a kis iskolás gyermekek naponként órák hosszat küzködve az idők viszontagságaival szegényes gyér ruhácskáikban. Ily iskolák létesítését is melegen ajánlja a közgyűlés figyelmébe annyival is inkább, mert már évek óta sürgeti ezeket úgy a felsőbb hatóság, mint az égető közszükséglet.

A szép, magas szárnyalású beszédért megéljenzte a fenkölt gondolkozású papot a közgyűlés, kinek szavai jóleső, mely hatást gyakoroltak a jelenlövőkre.

Nyomban rá Makay János állt föl szólásra, a ki nem hiszi, hogy volna a polgári iskolának annyi alapja, hogy az a községi pótdó igénybe vétele nélkül felállítható lenne. Gondoljuk meg a dolgot, mert a városháza építésénél is becsapódtunk stb. . . . (Dehogy csapódtunk, tessék a mi álláspontunkra helyezkedni. Szerk.)

Komáromy József felhossa, hogy az ő bírósága idején több éven keresztül 5% pót adót szavazott meg a közgyűlés a polgári iskola szervezésére, az mind megvan, azon kívül a kaszárnya bér jövedelme (évi 10.000 korona) mind a polgári iskoláé, azon kívül maga a kaszárnya mindenestől a polgári iskoláé (mintegy 80.000 korona érték) anyagi tekintetekben tehát nincs itt semmi akadály a létesítés szempontjából, mert hiszen a készpénz is 66.500 korona 08 fillér, nem számítva ehhez ennek a tőkének 1 évi kamatát, — sőt már ösztön díj alapok is vannak, — csupán akarat és pedig jóakarát kell hozzá, hogy végre valahára a haladni vágyó közönség e régi óhaja teljesedésbe menjen.

Nt. Szánthó Elek szerint két oldala van a dolognak, az eszme szép, az idea nemes, de számot kell magunkal vetnünk, mielőtt ilyen nagy anyagi áldozatokat igénylő dolgokba belemennénk. Igazat ad Makay Jánosnak, s nem hiszi, hogy elég anyagi erő állna rendelkezésünkre, mert beszélni lehet, hogy ennyi meg ennyi pénz áll rendelkezésünkre, de ő azt nem hiszi, csak úgy halatja; indítványozza, hogy egy bizottság küldessék ki, a mely hivatva lesz megbírálni és véleményt mondani anyagi erőnk fejlettségéről.

Elnök felhívja a pénztárnokot, hogy az iskola alap betét könyveit hozza a közgyűlés elé, a mi nyomban megtörténvén, kitünt, hogy Komáromy s vele azok, a kik elérkezettnek látják az időt és elégségesnek anyagi erőnket, — teljesen igazat mondtak.

Temesközy Gerzson különösnek találja, hogy hogy azon disputálunk, hogy kell-e polgári iskola vagy nem, akkor, a midőn több mint hat éve

Mikor azután a külföldi utazásomból visszatértem, egészen zárkózott életet folytattam. Társaságba nem jártam. Kerültem az asszonyokat. Visszavonultságomért „barlangi medvének” tituláltak. Én türtem a gunyt. Annak az első szerelemnek a sebe még nem hegedt be. Újakat szerezni nem volt kedvem.

Egy véletlen ragadt ki magányomból.

Azon kevés ismerőseimnek egyike, kikkel abban az időben érintkeztem, hivatalos volt a Véry grófnőhöz. Kényszerített, hogy én is elmenjek az estélyre. Addig nőgatott, míg beleegyezésemet adtam. Az volt az első szereplésem a társaságban. A grófnő feltűnően szívesen bánt velem. Érdekelte őt az én különös modorom. A zárkózottságom rejtélyének kulcsait akarta megszerezni. Meghítt másszor is. Nekem kénytelen-kelletlen mennem kellett. S csakhamar bizalmas viszony fejlődött ki közöttünk. Nem tudtam szabadulni annak az asszonynak a varázsától. Megszerettem. S a bennem dúló szendvedély hódolásra bírta ezt az asszonyt.

Később sok asszony társaságában megfordultam. Egyik virágról a másikra repültem, mint a lepkék. S győzni tudtam. És mennél több volt az áldozat, annál hevesebben dúlt bennem a szendvedély. Az asszonyt az igazi asszonyt, akartam birni. Mindig azt hittem, hogy ez az, meg van végre. Mindig csalódtam. S végzetem üz tovább, keresni az igazit.

Megtalálni talán sohasem fogom. Mert az igazi asszony talán még ritkább, mint az igazi férfi.

Szakács Pál.

ban fürdik? Engem is megihletett, e költészet. Szerelmes voltam. Olyan tisztán, olyan őszintén, olyan mélyen, mint ahogy csak a husz éves ifju tud szeretni. Szerettem a fiatal romlatlan léleknek avval a hirtelen fellobbanó szerelmével, melyben nincs fejlődés, mely az első pillanatban eléri tetőfokát.

A leány mellettem sétált. Nem tudom a szerelemnek egész lényemet átható ereje, vagy a természeti kép költői varázsa tett-e szóllauna. Csak annyira emlékszem, hogy nem lettem volna képes egy hangot kiadni torkomból. Némán haladtam mellette. S mégis végtelenül boldognak éreztem magamat. Bámultam csodálatosan karesú alakját, arcánák finom metszését, s hallgattam hangjánák tiszta csengését. Mert bizony ő a fiatal léleknek túlómló jókedvével talán sokat is beszélt.

Elértünk Petőfi szobrához. Ott már megszűnt a korzó tolongása. Onnan szemléltük a nyüzsgő, hullámzó ember tömeget. Azután mindketten a duna korlátjára hajoltunk s néztük az ólomzürke csillogó tükröt. A leány is elhaltatott. Talán a természet nagyságának érzete folytotta el benne a hangot?

Éreztem, hogy mondanom kellene valamit. De torkomon akadt a szó. Csak nyögtem érhetetlen, összefüggetlen hangokat. Azután megragadtam a kezét s megszorítottam heves szendvedélyvel. Úgy, hogy felsziszt belé.

A boldogság csak egyszer, egy percze jelenik meg az ember előtt. Aki ezt a percet nem tudja kihasználni, eljátszotta örökre életé boldogságát. Éreztem, hogyha most nem tudom kiönteni szívemet, sohasem fogom tudni. Most lett volna mondani valónk egymásnak. Hallgattunk. Mi már ezt

egyhangúlag, nagy lelkesedéssel jogérvényesen elhatározta a közgyűlés a polgári iskola felállítását, megszavazta az anyagi eszközök reá, a mely teljesen készen is áll, a melynek alapja megközelíti a 300.000 koronát, évi jövedelme 10.000 korona; — felállítását már két év óta ott fekszik a képviselő testület kérvénye a vallás és közoktatásügyi miniszternél, mely kérvénynek a sorsa ma már abban a stádiumban van, hogy az abonyi polgári iskola költsége az állam 1902. évi költségvetési előirányzatban fel is van véve, egy szóval amely iskolának a létesítése e város közönségének 30 éves vágyakozása, óhajta, a melynek megvalósítására most maga a közönség lépett akcióba. Itt nem lehet arról szó, hogy kell-e vagy nem polgári iskola, mert e tekintetben már jogérvényes határozat rendelkezik a közgyűlés részéről, a közönség részéről pedig dokumentált óhaj és akarat; a minapi népgyűlés nem is azt kéri, hogy határozzon ez a közgyűlés a polgári iskola létesítése vagy nem létesítése fölött, hanem azt, hogy a szünetelő munkálkodást indítsa meg, az alvó tényezőket ébressze fel, az elejtett fonalat vegye fel, hasson oda, hogy saját határozatának s a közönség e tekintetbeni égető szükségletének, óhajta, az érvény szereztesse. A népgyűlés memorendumának ez a célja, s az, hogy megtudja, hogy a képviselő testületnek e tekintetben mi az álláspontja ma, mert ha az a közönséggel ellenkező, van Abony város közönségének erkölcsi és anyagi ereje, hogy ezt az eszmét, ezt a nemes magasztos eszmét saját erejéből, saját elhatározásából is, társadalmi úton is keresztül viszi.

Lévay Mihály osztja nt. Szánthó Elek aggodalmait, de egyben el is oszlatja azzal, hogy ő a napokban volt egy vidéki polgári iskola vizsgálatán, mely iskola négy osztályával s összes felszereléscével nagyon szépen elfér egy 4000 frtos épületben. A mi anyagi erőnk tehát még is batoritól hat a létesítés előzetes munkálatainál.

Komáromy József indítványozza, hogy miután a tárgy eléggé ki van merítve, válassza meg a közgyűlés azt a bizottságot, mely a miniszterhez fog audentiára Budapestre utazni.

Temesközy Gerzson nt. Szánthó Elek indítványa fölött kíván először dönteni, hogy miután itt schwarz auf weisz ki van mulatva a polgári iskola alapja, kérdés, hogy szükséges-e egy bizottság kiküldése ezt a valódi tényállást constatálni? Szerinte ez már fölösleges, mert az is csak azt látja, a mit itt most a közgyűlés.

Lukács Gyula szerint is ily czélből bizottság kiküldése fölösleges.

Máthé József a polgári iskola alapjának eddigi állapotát ismerteti, valamint a létesítés mozanatait, indítványozza ő is egy bizottság kiküldését, melynek feladata lenne, hogy vizsgálja meg, hogy olyan viszonyok között van-e a polgári iskola alap, hogy az fölépíthető lesz a közönség megadóztatása, megterhelése nélkül.

Bíró felteszi a kérdést, hogy akarja-e a közgyűlés a bizottság kiküldését, mely az iskola ügyében az illetékes ministeriumban fog tisztelegni.

A közgyűlés a bizottságba bírót, főjegyzőt, Komáromy Józsefet, Lukács Gyulát, Antos Bélát, ft. Lévay Mihályt és Pintér Gyulát megválasztja, s felkéri bátorozza Gulner Gyula államtitkár, országgyűlési képviselőnk, hogy a bizottság részére audentiát kieszaközölni s a bizottságot a ministeriumokba vezetni kegyeskedjék. Ez már aztán egyhangúlag és lelkesedéssel történt.

A polgári iskola alapot átvizsgáló bizottságba ft. Lévay Mihály nt. Szánthó Elek és Komáromy József gyűlési tagok választattak meg, kik az épület körülbelölleges költségeire nézve is tájékozást fogna kszerezni.

A tárgyalás nem nélkülözötte az izgatottság némi jeleit, de ez csak nagyon kis körre, mondhatni egyesekre szorított, a mi bizony megdöbbentő dolog, ha arra a két közgyűlésre gondolunk, melyek közül az egyik a tanfelügyelő jelenlétében tartatott ünnepélyes formában, a másikon pedig az 5% pótdó nagy lelkesedéssel megszavaztatott. Haj, haj.

Ezután a közgyűlés a többi tárgyakat vette elbirálás alá.

Pap jegyző a bába szabályrendelet törvényhatósági jóváhagyását bejelenti.

Tudomásul vétetik.

Pap jegyző előterjeszti a vadászati jog bérbe adásáról kötött szerződést, mely alkalommal jelenti, hogy három árverező vett részt az árverésen, Kostyán József, Reinle János és Bartucz Mihály. Kostyán József nem ígért, Bartucz Mihály ígért a területért 495 korona évi haszonbért. Re-

inle János pedig 500 koronát, s így vele a szerződés 6 évre megkötött.

Tudomásul vétetik.

Pap jegyző a birtok határ jelzés elrendelése tárgyában határozat hozatalt kér, az erre vonatkozó megyei szabályrendelet értelmében.

Ehhez többen hozzá szóltak, különösen Dobozy György ítélte el keményen a köz és dülő utak kimérése miatt támadt birtok zavarok előidőzését. Antos Béla nem tartja czélszerűnek a birtok határ jelzés kötelezettségét kimondani, míg a dülőutak kijelölése tárgyában a törvhatósági jóváhagyás le nem jön.

Napirendről levétetik annyival inkább, mert egyik meghívóban fel van véve a tárgysorozatba, a másikba nincs. (sic!)

A városház építése ügyében a törvényhatóság jogának gyakorlásával az alispán bizatott meg, erről az értesítés tudomásul vétetik.

A fogyasztási adó feletti egyezkedéshez az új bérletre vonatkozólag, — miután a közgyűlés egyhangúlag kimondja, hogy a fogyasztási adót újból megváltja — bíró és főjegyző kiküldetnek s minden ez után járó intézkedésekre felhatalmaztatnak.

A canonica visitatiohoz, a mennyiben a dotatiókkal a község is érdekelve van, a község részéről megbízottakul bíró és főjegyző kiküldetnek s az esetleg létre jövendő egyezés alírásával felhatalmaztatnak.

Ezzel a harmadfél órás közgyűlés bereszkett.

A gazdasági munkások segélypénztára.

— Egy kis beszámolás. —

Még csak alig félesztendeje annak, hogy az Országos Gazdasági Munkás- és Cseléd-segélypénztár — ez a legújabb emberbaráti intézmény — életbelépett és már is fényes bizonyítékát adta annak, hogy milyen égető szükség volt nálunk ennek a segélypénztárnak a megalakítására.

Ugyan mi is a célja ennek az intézménynek? Ujra feltesszük ezt a fontos kérdést, mert míg ezt nem tudjuk, nem érthetjük meg igazi jótékony hatását.

Ennek az emberbaráti intézménynek az a célja, hogy a földmives embert, aki napról-napra való keresményéből vagyont nem gyűjthet, öregsége idejére megbízottasra afelől, hogy nem irgalom kenyéren kell tengődnie. Vagy ha baleset éri, akkor sem fog sem maga sem családja nyomorúságra jutni. Mert a segélypénztár tagjait vagy ezek halála esetén ezek feleségét és gyermekeit segélyezi, gyámolítja.

Aki tehát tagja a segélypénztárnak, az nyugodtan végzi nehéz munkáját, mert nem gyötri őt az az örökös gond, hogy mi lesz hitvesével, apró gyermekeivel, ha munkabíró karja ellankad és a kasza, kapa kiesik kezéből.

A segélypénztár félesztendő működése világosan bizonyítja, hogy a földnépét gyakran éri olyan baj, mely őt munkaképtelenné teszi és gyakran fordulnak elő olyan balesetek, melyek a földmives nép családját örökre megfosztják a kenyérkeresettől.

Még csak hat hónapja, hogy a segélypénztár hasznos működését megkezdte és már eme rövid idő alatt 203 földmives jutott abba a szomorú helyzetbe, hogy jótéteményét kénytelen volt igénybe venni. A segélypénztár minden egyes esetben gyorsan gondoskodott a bajba jutott ember gyógykezeléséről és anyagi támogatásáról, hogy betegsége ideje alatt ne legyen kénytelen családjával együtt az irgalom kenyéren tengődni.

A beállott baleset 14 földmivelőt megölt. Mind a 14 esetben a család a legnagyobb nyomorban maradt hátra. A segélypénztár központi iszagtósága sürgősen intézte el az övegyek kérelmét és minden egyes esetben 400—400 koronát szolgáltatott át a nyomorral küzdő családnak.

Az Országos Gazdasági Munkás- és Cseléd-segélypénztár 1901. évi január hónap óta baleset miatt való halál esetében a következők családjának adott 400—400 korona segélyt:

1. Csirke Mátyas, Tápió-Szele. A tehén ugy megrugta, hogy hasában belső vérzést kapott.

2. György András, Tápió-Györgye. Fegyvere véletlenül elsült, úgy, hogy a golyó szívébe furódott.

3. Kún János, Szemese-Csehi. Pinczeásás közben a föld reászakadt.

4. Bazsó János, Szend. Szalmásszekérről

egy kerítésre esett, melynek lécei a hasába furódtak.

5. Szalai János, Pápa. Az eldölt pajtakapu agyonütötte.

6. Kovács Péter, Kis-Réce. Meggyilkolták.

7. Kovács Imre, Nádudvar. Gabonával meg rakott szekérről lebukott, a kerekek keresztül mentek rajta.

8. Sipos Balázs, Solymos. Az erdőben agyonlőve találták.

9. Bogdán Sándor, Felső-Józsa. Megfulladt.

10. Sági Menyhért, Gic. A rudba beakadt ló hasba rugta, úgy, hogy szörnyet halt.

11. Dobox István, Mezőhegyes. A gépszij elkapta és agyonzúzta.

12. Geletei László, Kökényesd. Orozva fejbe ütötték.

13. Bauer Ferencz, M.-Polány. A gözcséplő-gép agyonzúzta.

14. Sándor József, Pthügy. Munkaközben a ló agyonrugta.

Ezek a számok világosan beszélnek és egytől-egyig hangosan hirdetik ennek az emberbaráti intézménynek szükséges voltát.

Világosan látható ezekből a számokból, hogy a segélypénztár rövid fennállása óta is már sok szerencsétlen embert mentett meg a koldusbottól és számos özvegyet mentett meg a kétségbeeséstől.

Ez az emberbaráti működés buzdította biztonnyal arra a főpásztorokat, főrendeket, nagybirtokosokat, az emberbaráti intézeteket, a várnegyeket és községeket, hogy olyan nagy számban csoportosuljanak a segélypénztár alapító tagjai sorába. És bizonyonnyal ez az oka annak is, hogy Felsőes királyunk is annyi jóakarattal viseltetik azon intézmény iránt, mely kizárólag a földnépének istapolását és támogatását tűzte ki célul.

Lakoma.

Számos és előkelő közönség gyűlt össze má hó 29-én Pap Péter nem rég megválasztott jegyző vendégszerető házában. Az összejövetelnek két ünnepély adta meg a létjogosultságot: egyik az e napra halasztott székfoglaló ünnepély, a másik a névnap.

Vacsora közben Máthé József jegyző, ismert szép szavaival, — a mult tapasztalataiból merítve, — jellemezte új kartársának kiváló kötelezségtudását. Lelkesen a harmonikus együttműködésre üritette poharát, éltetvén új kollégáját.

A második szónok ft. Lévay Mihály esperes-plebános volt, aki kedélyes modorban, nagy elmével az őszinte magyar vendégszeretetet, annak valódi képviselőjét Papp Péter jegyzőt, s mint e nap főhőst éltette. — A házigazda szép tudásról tanuskodó beszédében, az összes vendégek egészségére üritette poharát; a hölgyeket, főképpen a kedves házi asszonyt, Veverán István köszöntötte fel.

A valóban kedves és kedélyes lakoma késő hajnali órákban ért véget.

A székfoglaló és névünnepély emlékére ide iktatjuk a megjelent illusztris vendégek neveit, akik mint jóakarói, tisztelői és barátai vettek részt az ünnepségen:

Csukay F., Dobozy K., Goldschmid L., Dr. Györgyi J., Kássa J. és neje, Kássa S., Képes J., Komáromy J., Kostyán J., Király J. Király F., Kovács B., Lévay M., Lukács Gy., Máthé J., Mózes I. és neje, Mészáros I., Nagy M. (Kecskemét), Ney G., Orbán E., Palásty P., Reinle J., Rithnovszky A. és neje, Szabolcsy D. és neje, Szombathy J., Szerdahelyi J., Tantossy B., Tantossy K., Temesközy G. és neje, Tesik J., ifj. Teszary L. (Monor), Teszary F., Vértés A. J., Veverán I., Az ünnepelt néje és sógornői (Kecskemét.)

Azzal a kívánsággal zárjuk be sorainkat, hogy az Isten tartsa meg mindvégig az ünnepeltnek kiváló köteletség érzetét és nagy szorgalmát, hogy tisztviselő társaival karöltve községünk előhaladásán munkálkodhassék — nagyon sokáig!

Kétán.

MI UJSÁG?

— **Az ipariskola vizsgája.** A helybeli alsófoku ipariskola évről vizsgáját — nagyszabású rajz és kisebb méretű iparkiallással egybekötve — június hó 29-én délután tartotta meg, az iparosságnak majdnem teljes érdeklődése — nélkül. Az érdektelenségnek okait nem keressük, mert annak egyáltalában oka nincs. — A vizsgát Lukács Gyula, Máthé József, Papp Péter elnökök

vezették. Az ipartestület előjáróságát Dobozy György elnök, Király Ferencz titkár, Gaál Ferencz alelnök, Kapala Sándor iparhatósági kiküldött — képviselték. A község részéről Palásthy Pál bíró, Mészáros István másod bíró, Király János és Szombathy János képviselők voltak jelen; a felsoroltakon kívül még egy-két kereskedő s alig 4—5 nevesebb iparos vett részt az ifjuság előhaladásának megbirálásában. — Az ifjuság szorgalmának fokozására és megjutalmazására az ipariskola bizottsága és az ipartestület mintegy 80 koronát osztott ki pénzben és emléktárgyakban a törekvő növendékek között. Ezen kívül az ipartestület buzgó elnöke és titkára kezdeményezésére a tantestület hozzájárulásával tetszetős dícsérő és elismerő oklevelekkel tüntették ki iparág és rajzban kiváló előhaladást tanusított növendékeket. Mint áldozatkész privát adományozókat felemlítjük többek közül Lukács Gyulát 7 koronás adományáért, miből 5 koronát (2-ik díj) Pirók György molnár tanonc, 2 koronát Konyecsné Zoltán kereskedő tanonc nyerte el; Temesközy Gerzson lapunk szerkesztőjét és Havas Gyula kereskedőt összesen 3 koronás adományaiért, melyeket 3 legjobb rajzoló közt osztottak szét; megemlítjük még, hogy az első díjat, egy szép ezüst órát láncostul, lapunk kiadójának szorgalmas és jóviseletű tanítványa, Czanik János vitte el. — Úgy az ipariskolai bizottság és az ipartestület előjárósága, valamint a tantestület és az áldozatkész adakozók buzgó és szorgalomra serkentő eljárásukért, a jelen és a jövő iparos nemzedék elismerését és hálaát vitták ki. (Körző)

— **Talált beteg.** Csendőz örjáratunk tegnap éjjel egy ismeretlen beteg egyént szedett föl a tószegi országon s behozatta kórházunkba. A 38—40 éves férfi teljesen öntudatlan állapotban feküdt még tegnap délelőtt is, a midőn Ney szolgabíró és Dr. Györgyi főorvos a tény leírását fölvevették. A jelek arra engednek következtetni, hogy valahol hosszasan feküdt egy kórházban betegen, honnét elbocsátották, de valamelyik tanyán újból elérhette súlyos baja s ott feketett valameddig, hol asztán megunták ápolni, jelenteni pedig, a kihallgatásoktól való húzódozás szempontjából — nem akarták, így hát éjjel kitették az országútra egy vaslapáttal kezében. A vizsgálat széles körben folyik.

— **Betörés.** Plangár Pál házat fényes nappal ismeretlen egyének feltörték, az ablakokat, ajtókat befeszítették s a gazdának a subládájából, egy tárczából, lóra szánt 200. frjtát ellopták, a tárczát ott hagyták, más ingóságokat nem vittek el. A tettesnek a helyi viszonyokkal ismerősnek kellett lennie.

— **Elnöki látogatás.** Stipl Károly törvényszéki elnök a lefolyt héten négy napon át a legbehatóbb vizsgálatot tartotta a czeglédi járásbírósnál. A mindenre kiterjedő vizsgálat után a legnagyobb megelégedését fejezte ki járásbírósnak működése felett és elismerését Sárkány Gyula járásbírósnak érdemes vezetőjének, különösen a telekvi osztálynál nagy a helyzet javulása, — más osztályokban az előtt sem volt panasz, — itt ugyanis ezelőtt 3—4 hónapra kapta meg a fél a tkvi végzést, most pedig a beiktatástól 8—10 nap alatt már elintézik, bevezetik, leírják és kézbesítik is. „Czegléd“ lapunk, — melyből ezen hírt vesszük át, a jó ügy kezelést ellenargumentum gyanánt hozza föl az Abonyban tervezendő járásbírósnak felállításának. No hát ez egy kissé erőltetett dolog.

— **Szrapkó támad — Szrapkó bánja.** Nagyon kötekedhetnékje támadt Szrapkó Jánosnak, e jeles fiának, ma egy hete hajnalban, megtámadott 7 legényt, a mint a bálból haza felé tartottak; először kitértek előle s ott hagyták a Polgár féle koresmába, de Szrapkó elébök került s a fogadó előtt újból megtámadta őket s a bicskáját előakarta húzni, de már erre előntötte a méreg Batta Joákim legényt s egy szódás üveggel úgy vágta fejbe Szrapkó urat, hogy rögtön össze rogyott, koponyája szerte repedett. Az ütés következtében máig sem szól se nem eszik sőt nem is igen eszmél. Most az egyszer aztán emberre akadt Szrapkó János.

— **Nagyszabású alapítvány.** Ehrlich Mózes a pesti Chewra Kadisa elnöke, fegyverneki földbirtokos — ki a múlt hetekben hunyt el — egy millió koronát hagyományozott felekezeti, jótékony és emberbaráti célokra. Az alapítványozó Ehrlich Mózes, dr. Halász Lászlónak, czeglédi neves ügyvéd nevének nagybátyja volt.

— **Nagy tűz.** Györgyei Illés kisszörösi tanyáján egy óriás rakodó szin, takarmánnyal megtöltve, ma egy hete éjjel leégett.

— **Az öt forintos bankónak a vége.** A pénznek is meg van a maga halála. Egy időn túl az enyészet veszi birtokába, hogy helyet adjon az élők új seregeinek, az új pénzeknek. A régi bankók, tallérok kipusztulnak, elhalálnak esőndben, észrevétlenül. A krajezár, az egy és két piczulás, meg az egy forintos bankó immár a muzeumi ritkaságok közé tartoznak s melléjük fog kerülni nem sokára egy zöld színű bankó, az öt forintos is. A miniszteri rendelet kimondta, hogy az ötforintos már csak ez év szeptember 1-ig lehet használatban s legkésőbb december 1-ig beváltandó. Az ötforintos bankó napjai tehát megvannak immár számlálva s idestova fél év után már nem fog szerepet játszani az élet vásári küzdelmében, már nem fogják utána milliók törni magukat.

— **Gyermekevő disznók.** Kecskeméten, Németh Mihályné lakásán történt, hogy a míg a nevezett asszony a répaöldön kint járt, addig kis leánya nyitva hagyta a szoba ajtaját, a disznók bementek a házba és az ott levő 9 hónapos csecsemőt a böleséből kifordították és az egyik lábát megették. Ha idejében be nem megy az otthon hagyott 9 éves leány, teljesen fölfalják a disznók a kis gyermeket.

Négy fertály föld a szelei úton egészben vagy egyenként kedvező fizetési feltételek mellett eladó. Bővebbet br. Weigelsperg Ede úrnál.

Gara János és özv. Deutsch Józsefné

üzletében első rendű mésznek ára métermázsanként 2 kor. 60 fillér, vagyis 1 frt 30 kr.

Eladás.

Dr. Neuman Izidor ügyvéd tulajdonát képező öreg Magyar András féle ház kerttel, az V. kerületben örökáron eladó vagy haszonbérbe kiadó. Bővebb felvilágosítást ad Vajda Zsigmond helyben.

Eladás.

Nagyobb mennyiségű Ó- és ujbör van eladó. Felvilágosítást ad a kiadóhivatal.

Pintér Testvérek utóda WUSZTL ALAJOS

fűszer, csemege, vas és konyha berendezési cikkek kereskedése
A B O N Y.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát mindennemű fűszer- és csemege árukban.

Nagy választék különféle konyha berendezési cikkek és épületvasalásokban.

Vadászati cikkek, kerékpár és varrógép alkatrészek gyári áron.

Mezőgazdasági gépek és felszerelések.

Olajok és zsiradékok a legjobb minőségben.

Saját örlésű olaj festékek különféle színekben.

Naponta jégbe hűtött friss kőbányai sör.

Villányi és rizling borok palaczkokban.

Kényelmesen berendezett bodaga helyiség a t. fogyasztó közönség részére.

Naponta este 10 óráig nyitva.

Olcsó árak!

Pontos kiszolgálás!

SCHOTTOLA ERNŐ BUDAPEST

a rugganta- (gummi) gyártás magyarországi megalapítója.

Műszaki központi üzlet VI. Andrassy-ut 2. Fonciére palota.

Legjobb minőségben, gyári áron szállit:

összes mérleggyártmányok (külön kiadási árjegyzék ingyen és bérmentve) a gőzcsepplögépekhez szükséges összes anyagokat és eszközöket, csapágycsák, kenőszelenczék, olajhoz és sűrű tolvottezsirhoz, géphajtószijak, vízmentes mozdony és cséplögép ponyvák azzal, repce- és kocsitakarók, asbest- és gummianyagok, szelepek, vízmutatók, fesz mérők, dobsinek, kenőanyagok, zsiradékok, gabonazsákok. „Elsősegély“-kötszerszekrények, mely kötszerszekrények a ministeri rendeletnek megfelelően minden ipartelepen, gyárüzemnél, malomban stb. beszerendők.

Árjegyzék és ismertetések ingyen és bérmentve.